

ЯкъэкӀошт уахътэ къыхахыгъ

Донецкэ ыкӀи Луганскэ народнэ республикэхэр, Запорожскэ ыкӀи Херсонскэ хэкӀухэр Урысые Федерацием кыхэ-
гъэхажыгъэнхэмкӀэ референдумыр аухыгъ.

Пэшорыгъэш пчъагъэхэмкӀэ, яшӀолпыр
тикъэралыгъо кыхажыгъэм ашӀоигъоу ДНР-м
щыпсэухэрэм япроцент 99,23-мэ, ЛНР-м
— япроцент 98,42-мэ, Запорожскэ хэкӀум
япроцент 93,11-мэ, Херсонскэ хэкӀум —
исхэм япроцент 87,05-мэ амакъэ атыгъ.

Тикъэралыгъо шхъегъэзыпӀэкӀэ кыхэ-
зыхыгъагъэм апае Урысыем мэкъэтыным-
кӀэ чыплӀэ 600 щэгъэпсыгъагъ, АдыгеимкӀэ
— тӀу.

Мэкъэтыным дунэе лыпылпакӀохэри хэ-
лэжыгъэх. Ахэм кызыратыгъэмкӀэ, рефе-
рендумыр шыпкыгъэ хэлъэу, зэлухыгъэу
кӀуагъэ.

«Бэдэдэ кызырэклопӀагъэм ыкӀи анахы-
бэмэ тикъэралыгъо кыхэханхэм зэрэды-
рагъэштагъэм кыгъэлыгъо мы шӀолпырхэм
ащыпсэухэрэм якъэкӀошт уахътэ зыщаль-
гъурэр Урысые закъор арэу зэрэщытыр!

Мыр тарихъ хъугъэ-шӀэгъэ шыпкыгъэу
Донбасс мамырныгъэ щыпӀакӀэм игъэпсын
зэрэфаблэрэр кызыгъэлъэгъукӀэу, тэ ти-
къэралыгъоу ицӀыфхэр, изыкӀыныгъэ, ису-
веренитет, илъэпкӀэ ифедэхэр кыуухъумэн-
хэм зэрэфэхъазырыр зэрэдунаеу языгъэ-
лъэгъоу хъугъэ. Урысыем и Президентэу
Владимир Путиным мы юфгыгъохэмкӀэ
иеппыкӀэхэр кыгъэнэфагъэх ыкӀи къэра-
лыгъом ипащэ кыыхыгъэ лъэныкъом,
обществэм ыкӀоцӀэшлӀухэм тыргъусэу,
детэгъаштӀ!» — кыуагъ Адыгеим и
Лышхъэу Къумпыл Мурат.

Къэралыгъо пшъэрылтыбэ зэшӀозыхырэ къулыкъум и Маф

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние тыгъуасэ щыклогъэ
лофтхъабзэр зыфэгъэхыгъагъэр Урысыем и Къэралыгъо сани-
тарнэ-эпидемиологическэ къулыкъу зызэхашагъэр илъэси 100 зэрэ-
хурэр ары.

Лофтхъабзэм хэлэжыгъэх
Адыгэ Республикэм и Къэ-
ралыгъо Совет — Хасэм и
Тхьаматэу Владимир Нарож-
нэр, Роспотребнадзорым Адыгэ

РеспубликэмкӀэ и ГъэлорышлӀ-
пӀэ ипащэ Сергей Завгород-
нер, Адыгэ Республикэм ими-
нистрэхэм я Кабинет хэтхэр,
федеральнэ, республикэ къулы-

къухэмрэ ведомствэхэмрэ ялӀ-
шхъэтетхэр, санэпиднадзо-
рым илофышӀэхэр ыкӀи ивете-
ранхэр.

Адыгеим и Лышхъэу Къум-

пыл Мурат ыцӀэкӀэ Гъэлоры-
шлӀпӀэм илофышӀэхэм къафэ-
гушӀуагъ Адыгэ Республикэм и
Лышхъэрэ Адыгэ Республикэм
иминистрэхэм я Кабинетрэ я
Администрация ипащэу Вла-
димир Свеженец. Ащ кызы-
рэхыгъэщыгъэмкӀэ, цыфхэм
япсауныгъэ кыуухъумэгъэным
ыкӀи санитарнэ-эпидемиологие
лъэныкъомкӀэ ялофхэм язытет
тэрэзыным ялахъ гъэнэфагъэ
хашыхъэ къулыкъум щылажы-
хэрэм.

«Илъэси 100-м кыкӀоцӀ кы-
ралыгъо пшъэрылтышхуабэ

шъуикъулыкъу зэшӀуихыгъ: эпи-
демиехэм апӀэуцужыгъэным-
кӀэ, заохэмрэ чыплӀэ лӀшэ зэ-
пӀэуцужыныгъэхэмрэ якӀэух-
хэр дэгъэзыжыгъэнхэмкӀэ,
цыфхэм псэунхэмкӀэ, юф ашӀэ-
нымкӀэ ыкӀи загъэпсэфынымкӀэ
амал тэрэххэр ягъэгъотыгъэн-
хэмкӀэ», — кыуагъ Влади-
мир Свеженец.

Урысыем и Президентэу Вла-
димир Путиным коронавируснэ
инфекцием пэшӀуекӀорэ бэнэ-
ныгъэмкӀэ Роспотребнадзорым

(ИкӀуэх я 2-рэ нэкӀуб. ит).

Къэралыгъо пшъэрылъыбэ зэшюзыхырэ къулыкъум и Маф

(Икълух).

мэхъанэу илэм осэшхоу къы-
фишыгъэм фэгъэхьыгъэу хэуш-

хъафыкыгъэу ащ къылауагъ,
хэгъэгум щыпсэурэ цыфхэм
ящылэкъэ щынэгъончъэу щыты-
нымкӀэ къулыкъум щылажъэ-

хэрэм къатэфэрэр зэралэрэр
къыхигъэщыгъ.

Республикэм щыпсэухэрэм
япсауныгъэ икӀэухъумэн зыла-
хышхо хэзышхыгъэ ветеран-
хэм, непи а къулыкъум щыла-
жъэхэрэм Адыгэ Республикэм
и Лышхъэ инэу зэралэрэр
В. Свеженец къылауагъ.

МэфэкӀ зэлукӀэм къышыгу-
щылагъэх Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет — Ха-
сэм и Тхьаматэу Владимир
Нарожнэр, Роспотребнадзорым
Адыгэ РеспубликэмкӀэ и Гъэ-
лорышлӀпӀэ ипашъэ Сергей Зав-
городнэр.

ГъэлорышлӀпӀэм илофышӀэхэм
ащыщхэр Адыгэ Республикэм
и Лышхъэ ирӀзэныгъэ тхылъ-
хэмкӀэ хагъэунафыкыгъэх,
бгъэхэлхъэ тамыгъэу «Роспо-
требнадзорым илофышӀэ гъэ-
шлуагъ», нӀпӀеплъ медальхэу
«Урысыем и Къэралыгъо сан-

пидкъулыкъу ильэси 100 мэху»
зыфилохэрэр, Урысыем и Рос-
потребнадзор ищытху тхылъхэр
ыкӀи Урысыем и Роспотребнад-

зор ипашъэ ирӀзэныгъэ тхылъхэр
аратыжыгъэх.

**АР-м и Лышхъэ
ипресс-къулыкъу**

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Указ

«Адыгэ Республикэм
изаслуженнэ врач»
зыфилорэ щытхуцӀэр
С. Къ. Бгъуашэм
фэгъэшъошӀгъэным
ехылагъ

Псауныгъэм икӀэухъумэнкӀэ гъэхъагъэхэр
зӀрилӀэхэм фӀшӀ щытхуцӀэу «Адыгэ Респу-
бликэм изаслуженнэ врач» зыфилорэ
Бгъуашэ Саидэ Къасимэ ыпхъум — щӀ-
факлохэм яфитыныгъэхэр къызӀзраухъумэ-
хэрэм гъунэ лъызыфырӀэ Федеральнэ къу-
лыкъум Адыгэ РеспубликэмкӀэ и Гъэлоры-
шлӀпӀэ ипашъэ игуадзэ фэгъэшъошӀгъээнэу.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
КЪУМПЫЛ Мурат**

къ. Мыекъуапэ,
Юныгъом и 28-рэ, 2022-рэ ильэс
N 108

ДжӀепсаль

**Адыгэ Республикэм щыпсэухэу лъытэныгъэ зыфӀт-
шыхэрэр!**

ЗыщыдгъэгъупшӀэ хъуцтӀп лыхъужьныгъэм, псэемы-
блӀжыныгъэм япхыгъэ щысӀэхэмкӀэ тикъэралыгъо итарихъ
зӀрӀбаир.

ТихӀгъэгъу итарихъ икӀгъэгъӀпӀэ анахъ хылыгъэхэм тызшы-
гугъыщыгъэр тизӀолӀ къызӀрыклӀохэм япытагъ, офицерхэм
яакъылышлуагъ ыкӀи генералхэм ясӀнаушыгъ. ЗӀо ужым
къэхъугъэхэу Теклоныгъэм изӀолӀхэм аплугъэхэр чыплӀэ
лӀшӀэ зӀпӀэуцужьхэу лӀкыб къэралхэм къарытаджӀэхэрэм
ахӀлӀжъагъэх, чыплӀэ пльырхэм ащылагъэх, ялӀпӀӀӀсэныгъэ,
якъулайныгъэ, япытагъэ, яухъазырыныгъэ ахэм къащылыгъ-
гъуагъ. АмериканцӀэхэм бандерэ-нацистхэр ялӀубытыплӀэхэу,
Урысыер зӀсӀагъэкъоным, славянхэр агъӀэклодынхэм пае
Украинер къызфагъӀфедӀэ. Ильэси 8-м къыклоцӀ Украинэм
и УӀшыгъэ КӀуачӀӀэхэм лажы-хъакы зимылӀ цыфхэр аукӀых,
авиациемкӀэ, ракетэхэмкӀэ ыкӀи артиллериемкӀэ къаох,
ЖеневскӀэ конвенцием ымыдӀэр амалхэр къызфагъӀфедӀэхэз
цыфхэр анахыбӀэу зыщызӀхахъэхэр чыплӀэхэм лагъымэ-
хӀеро ачӀалхъэх. Ахэм къахӀкӀэу нӀбгыришӀэ пчӀагъэхэр,
кӀлӀӀцыкӀлӀухӀеро зӀрахӀтхэу, хӀкӀуадӀх е сӀкъат мӀхъух.

Урысые къэралыгъор, цыф лъӀпкыбӀэмэ зӀдырыаеу
щыт тикультурӀэ агъӀэклодынхэу, тятӀжъхэу, тятӀжъ пӀашъ-
хэу апсӀэ ымыблӀжъхэу ти ХӀгъэгъу къзыухъумагъэхэр
тщызыгъэгъупшӀӀхэу фежъгъэ пыйхэм непӀэ ти РодинӀэ
пхъашӀэу апӀэуцужьын фаеу мӀхъу.

Урысые Федерацием и Президентэу, АпшӀӀэрӀ главно-
командующӀэ В. В. Путиным къыгъэуцугъэ пшӀӀэрылӀыр
тизӀолӀхӀмӀрӀэ тиофицерхӀмӀрӀэ лыхъужьныгъэ зӀрахъӀзӀ
агъӀацӀкӀӀэ.

Заом зӀрӀсӀыхабзӀэу, тӀэ тизӀолӀхэм, тиофицерхэм ащыщ-
хӀеро хӀкӀодагъэх. АхӀер егъӀшӀӀрӀэу цыфхэм агу илыщтых.
ДзӀкъулыкъушӀӀэ ныбжыкӀӀэхэу зипшӀӀэрылӀ бланӀэу зыгъӀ-
цӀкӀӀэхӀерӀм, ятӀжъхэм, ятӀжъ пӀашъӀэхэм анапӀэ тезымы-
хыхӀерӀм тарӀэгъушхо.

ХӀгъэгъу зӀошхом идевизӀэу «ЗӀкӀӀ фронтым пай! ЗӀкӀӀ
теклоныгъэм пай!» зыфилорэ джыри нахъ чаныгъэ къыз-
хӀдгъӀфӀным къыфӀдӀжӀн фае. ТизӀолӀхӀмӀрӀэ тиофицер-
хӀмӀрӀэ лӀпылӀгъу ящыкӀагъ, тицыхъэ зӀрателъыр ахэм зӀха-
шӀӀӀн фае.

Адыгэ Республикэм иветеранхэм я Совет зӀкӀӀ АдыгӀе-
м щыпсэухӀерӀм закыфегъазӀэ.

ТихӀгъэгъу пае Украинэм непӀэ зыпсӀэ щызытыхӀерӀр,
Урысыем пае хӀкӀодагъӀэхэр зӀрӀтщымыгъупшӀӀӀхӀм
ишыхъатӀэу зи РодинӀэ шлу зылыгъухӀерӀр зӀкӀӀ тидзӀэ, ти
Президент акъоуцонхӀэ фае. В.В. Путиным пшӀӀэрылӀышхоу
ыплӀӀӀу рильхъажыгъэр зыфӀдӀӀэр, непӀэ ащ ыгу ихыкӀырӀр
тӀлӀгъу ыкӀи зӀхӀтӀшӀӀӀ. АрышӀ, Урысыем щыпсӀӀӀрӀэ пӀӀчъ
ащ дыригъӀштӀн фае. ТихӀгъэгъу щылӀӀт-щымылӀжыщтым
лофыр зыщынӀсыгъэм хӀтӀ зыфӀдӀӀэр, патриот шыпкӀӀӀу
щытыр къӀлӀгъӀгъӀт. ТишӀошъхуныгъӀрӀэ титеубытӀныгъӀрӀэ
хӀтӀ тӀӀкӀихышӀуцтхӀтӀп. Теклоныгъэр къыдӀтхыцт!

**Адыгэ Республикэм иветеранхэм я Совет
и Президиум изӀэхӀсыгъо ДжӀепсальӀрӀэ щаштагъ.**

ЯчӀыфӀэхэм ятыжъын къызӀтӀыраӀӀжӀшт

ДзӀэм клонхӀэу мобилизацием илӀӀхъан
къызӀдӀжагъӀэхэм, хӀушхъафыкыгъэ дзӀ
операцием хӀлажъӀэхэрӀм ыкӀи зигугъу
къӀтшӀыгъӀэхэм яунагъӀохэм арысхэм, кон-
тракткӀэ къулыкъу зыхыхӀерӀм ыкӀи яшӀо-
игъоныгъӀкӀӀэ дзӀ къулыкъум кӀуагъӀэхэм
потребительскӀэ кредит, ипотека ыкӀи зай-
мӀэу ателъым фэгъэхыгъэ хӀбзӀгъӀуцугъэ
УФ-м и Къэралыгъо ДумӀэ ятӀонӀрӀэ ыкӀи
яцӀӀӀнӀрӀэ еджӀэгъумкӀэ зӀгъусӀэу ыштагъ.

ФӀгъӀӀкӀотӀн уахътӀэу кредитхэм ятын
къызӀтӀэзыгъӀуцӀӀрӀэ зӀрафагъӀӀсыцт шӀы-
кӀӀэм ар ехылагъ.

ЧыфӀэ зыштагъэм къыгъӀӀнӀфӀрӀэ пӀа-
лъӀэм фӀдиз, ау дзӀ къулыкъу зӀрихырӀэ
уахътӀэм мынахыбӀӀӀу, ахыщӀэм итыжъын
къыфӀзӀтӀырагъӀуцӀт. ДжӀащ фӀдӀӀэу ыты-
жъын фӀе пчӀагъӀэми фӀгъӀӀкӀотӀн уахъ-
тӀэм къыриубытӀэу къыфӀщагъӀӀкӀӀӀн альӀ-
кыщт. Мобилизацием ыпӀӀкӀӀэ адишӀыгъӀ-
гъӀэ кредитнӀэ зӀзӀгъыныгъӀрӀэ ары зигу-
гъу тшӀырӀр. Мыщ фӀдӀӀэ фитыныгъӀэхэр
ялӀӀтхы мобилизацием хӀфагъӀэхэм, кон-
тракткӀэ къулыкъу зыхыхӀерӀм ыкӀи ежъ-
хэм яшӀоигъоныгъӀкӀӀэ къулыкъушӀӀэ кӀуа-
гъӀэхэм яунагъӀохэм арысхӀэми.

УпчӀӀэ зӀлӀхэм апай

ДзӀэм клонхӀэу къызтӀефӀэхӀерӀм
ащыщхэр дӀэщыгъӀӀхэм тегъӀ-
псыхыгъэ упчӀӀэу къӀуцухӀерӀм
республикэм щыпсӀӀухӀерӀм
джӀуапхӀэр зыщагъӀотыцтхӀэ
«линии пльырым» илофшӀӀӀн
Адыгеим мы мазӀэм и 22-м
къыщыублагъэу лӀф щешӀӀ.

ПчӀӀдыжыым сыхъатыр 8-м къыщыублагъэу
пчыхъэм 8-м нӀс телефон номерӀэу 122-м
теохӀерӀм зӀрагъӀшӀӀӀнӀэу зыфаехэмкӀӀэ лӀ-
пылӀгъу къащыфӀхъуцтых. УзытеорӀэ ужым
цифрӀэу 1-м утелункӀӀнышӀ, операторым упчӀӀэ
ептыцт.

ДжӀащ фӀдӀӀэу Телеграм-каналым, социаль-
нӀ хытылухӀэу «Одноклассники» ыкӀи «ВКон-
такте» зыфилохӀерӀри къызфӀжыгъӀфедӀӀн
хӀ шӀульӀӀкыщт — мобилизациер зӀрӀкӀо-
рӀэм фӀгъӀхыгъэ къӀбархӀэр, нахыбӀӀрӀэ цыф-
хэм упчӀӀэу къахыхӀерӀм яджӀуапхӀэр ахэм
къарагъахъэх. «Адыгея — частичная мо-
билизация» зыфилорэ гущылӀхӀэр зышӀутхӀ-
хӀкӀӀэ, социальнӀэ нӀкӀлӀбгъохӀэр къӀжыгъо-
тыцтых.

Юфыгъо 17-мкӀӀэ унашъохӀэр ашӀыгъӀэх

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Ха-
сэм тыгъуас зичӀэзыу я XV-рӀэ зӀхӀэсыгъо илагъ.

Ащ хӀлӀжъагъӀэх АР-м и КъӀэра-
лыгъо упчӀӀжыгъӀоу ТхъакӀушӀынӀэ
Аслъан, федеральнӀэ инспектор
шхъалӀэ Сергей Дрокиныр, ми-
нистрӀэхэм я Кабинет хӀтхӀэр,
федеральнӀэ ыкӀи республикӀэ хӀ-
бзӀэ къулыкъухӀэм япашӀӀхӀэр, чыплӀэ
зыгъӀлорышӀӀжыын къулыкъухӀэм
ялӀыклӀохӀэр, нӀмыкӀхӀери. Юфтхъа-
бзӀэр зӀрищагъ Адыгеим и Парла-
мент и ТхъаматӀэу Владимир На-
рожнӀэм.

ЗӀхӀэсыгъом иповесткӀэ итыгъэ
Юфыгъо 17-мкӀӀэ парламентариехэм
унӀшӀо гъӀнӀфагъӀэхӀэр аштагъӀэх.
ДжӀащ фӀдӀӀэу 2022-рӀэ ильӀэсым
иапӀӀрӀэ мӀзих шӀолъыр бюджетыр
гъӀӀцӀӀагъэ зӀрӀхъугъэм изӀфӀ-
хысыжъхӀэр ашыгъӀэх. АР-м фи-
нансхэмкӀӀэ министрӀэу Виктор
Орловым къызӀрӀлуагъэмкӀӀэ, ха-
хъохӀэр — сомӀэ миллиард 16,9-рӀэ
е гухӀлӀгъу щылӀэм ипроцент 54,2-

рӀэ, хъарджхӀэр — сомӀэ миллиард
16,2-рӀэ е планым ипроцент 43,9-рӀэ
мӀхъу. Профицитыр сомӀэ милли-
он 681,2-рӀэ.

2022-рӀэ ильӀэсым ыкӀи ащ къы-
кӀӀӀлӀыкӀлоцт 2023 — 2024-рӀэ
ильӀэсхэм ателъытӀгъэ республикӀэ
бюджетым зӀхъокыныгъӀэхӀэр фӀ-
шыгъӀӀхэмкӀӀэ АР-м иминистрӀэхэм
я Кабинет предложениеу къыхы-
гъӀэхэм депутатхэм дырагъӀштагъ.
ШӀолъырым хахъоу илӀӀцыр сомӀэ
миллиардрӀэ миллиони 115,1-кӀӀэ
нахыбӀэ зӀрӀхъуцтым ар епхыгъ.

ПовесткӀэм итыгъэ Юфыгъохэм
къадыхӀлӀытагъӀэу законопроект-
хӀэу «Къолъхъэ тын-ыхыным пӀ-
шӀуекӀогъӀзын», «ФизическӀэ куль-
турӀэм ыкӀи спортым фӀгъӀхыгъ»,
«Адыгеим гъӀсӀэныгъэр зӀрӀсӀы-
зӀхӀагъӀэр» зыфилохӀерӀм, нӀмыкӀ-
хӀэми ахӀлӀлагъӀэх, ятӀӀӀнӀрӀэ еджӀ-
гъумкӀӀэ аштагъӀэх.

Сэкъатныгъэ зиІэ кІэлэцІыкІухэм апай

АР-м ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ кызэритыгъэмкІэ, проектэу «Добрая няня» зыфилорэр тишъолъыр щылагъэкІуатэ.

Ар зытегъэпсыхъагъэр сэкъатныгъэ зиІэ кІэлэцІыкІухэм яунэ кІохэзэ охтэ кІэкІым кыкІоцІ альпыплъэнхэр ары.

Социальнэ фэлэ-фашІэхэр цІыфхэм языгъэгъотырэ Гупчэу Мыекьуапэ щыІэм унагъом, ным ыкІи кІэлэцІыкІугъомкІэ ялофыгъохэмкІэ иотделение илофышІэхэм мы проектым кыдыхэлъытэгъэ фэлэ-фашІэхэр агъэцакІэх.

Мыщ хэхъэх зипсауныгъэ амалхэр

зэщыкьогъэ кІэлэцІыкІухэу илъэси 3 — 18 зыныбжыхэр алыгъынхэр, ахэм альпыплъэнхэр. Мы купым хэхъэрэ унагъохэм ІэпыІэгъоу арагъэгъотырэм ишІуагъэкІэ ны-тыхэм загъэпсэфынымкІэ е ялофыгъо горэхэр зэшІуахынхэмкІэ уахтэ агъоты, социальнэ зэпхыныгъэхэм зарагъэушъомбгъу, психологическэу ІэпыІэгъу афэхъух.

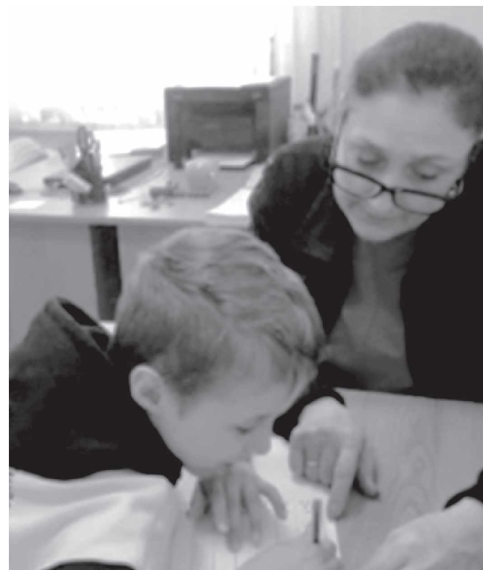
Гупчэм испециалистхэр сабыйхэм альпыплъэрэ кьодыхэлп, хэхъоныгъэ

языгъэшІышт сыхъатхэр афызэхашэх. Ахэм арагъэшІырэ арт, орэд, пшысэ, нысхъэпэ терапиехэм, пластилиным ыкІи пшахъом ахашІыкІырэ пкыгъохэм яшІуагъэкІэ кІэлэцІыкІухэр социальнэ щылэкІэ-псэукІэм нахь хэгъозэнхэ альэкІы.

Нэбгырэ пэпчъ иуз ыкІи ыныбжъ елбытыгъэу джэгукІэхэр, зэрэрагъэджджэ-штхэ тхылъхэу къафыхахыхэрэр ны-тыхэм ашІэ. Нэужым ясабый хэхъоныгъэу ышІыхэрэр ахэм кыфалыуатэ, анаІэ зытырагъэтын фэе лъэныкьохэр арало.

Специалистхэм зы нэбгырэм уахтэу тырагъэкІодэн альэкІырэр тхымафэм сыхъати 3.

Фэлэ-фашІэу «Добрая няня» зыфилорэм испециалистхэм узэрафытеон плъэкІышт телефонхэр: 8(8772)-52-65-87; 8(8772)-56-15-16.

Электроннэ шІыкІэм тетэу арагъэгъотышт

Техническэ реабилитационнэ амалхэу (ТСР) сэкъатныгъэ зиІэ цІыфхэм агъэфедэхэрэр джы электроннэ сертификатхэмкІэ зэрагъэгъотынхэ альэкІышт.

Ахэм ахахъэхэрэр: курэжъыехэр, бэщхэр, протезхэр, зэрэзэхыхэрэ аппаратхэр, хэхэм апшъэхэм апальхэхэрэр. Сэкъатныгъэ зиІэ цІыфхэм мы техническэ пкыгъохэр къэралыгъом имылькукІэ къафешъфы.

Электроннэ сертификатыр джы шІыкІакІэу къежъагъ, ветеранхэр ыкІи сэкъатныгъэ зиІэхэр ащ рыщэфэнхэ альэкІышт. Ар реестрэм хэтхагъ ыкІи картэу «Мир» зыфилорэм епхыгъ. ЯщыкІэгъэ техническэ амалыр кызэращэфышт ахъщэр а картэм къафырагъахъэ.

Сертификатым шІуагъэу пылгыр:

- ✓ уиахъщэ хэмылхъэу ыкІи компенсацием уемыжэу уищыкІэгъэ ТСР-р ащ кырыпщэфын плъэкІышт
- ✓ цІыфым еж нахь къекІуштэу ылъытэрэ пкыгъор кыыхышт, интернет-тучаным е нахь кыпэблэгъэ щапІэм кыыищэфынкІэ Іэрыфэгъу.

Сыда сертификатым итыр?

- ✓ техническэ амалхэу къащэ-

фын альэкІыштхэм ятеплъ ыкІи япчъагъ

- ✓ анахь осэ лъапІэу зы пкыгъом иІэр
- ✓ плалъэу зэрагъэфедэн альэкІыштыр

Сыдэуиштэу а сертификатыр зэрагъэгъотышты?

- ✓ къэралыгъо фэлэ-фашІэхэм япортал (@gosuslugi) ІэпыІэгъу кышІуфэхъушт.
- ✓ гушыІэм пэе, шъуищыкІэгъэ техническэ амалыр тучанхэм ачІэшъумыгъотагъэмэ, сертификатыр зэкІэжыгъэкІожьын шъульэкІышт.

Экспортер анахь дэгъур

Урысые зэнэкьокьоу «Илъэсым иэкспортер» зыфилорэм хэлажъэхэрэр компание инхэр, бизнес цыкІумрэ гурытымрэ ахэхъэрэ компаниехэр, унэе хызмэт зэхэзыщагъэу лажъэхэрэр ары.

Урысые Федерацием и Къыблэ федеральнэ шъолъыркІэ зэнэкьокьум текІоныгъэ кыщыдэзыхын зылъэкІышт компаниер шъолъыр комиссием кыгъэнэфагъ. Экспертхэм кызэралыгъэмкІэ, номинациеу «Экспортер года в сфере готовой продукции АПК» зыфилорэмкІэ ящэнэрэ чыпІэр зыхыгъэр Адыгеим ит консервышІ комбинатыр ары.

Адыгеим экспорт ІэпыІэ-

гъумкІэ и Гупчэ ипашъэу Дыдыхъу Алыгъу кызэрилуагъэмкІэ, зэнэкьокьум иапэрэ чэзыу шъолъырхэм ащырагъэкІокІы. Илъэсым кыкІоцІ продукцияу кыдагъэкІырэм хэхъоныгъэхэр фзышІыгъэхэр ары зэнэкьокьум иапэрэ чэзыу хэлажъэхэрэр.

Экспертнэ комиссием экспортерхэм гъэхъагъэу ялэхэм ялбытыгъэу апэрэ чыпІэхэр компаниехэм, организациехэм,

предпринимательхэм къафагъэшъуашэх. Ахэм ашыщэу анахь экспортер чанхэр зэнэкьокьум иятІонэрэ чэзыу хагъэлажъэх, зэрэхэгъэгоу анахь экспортер дэгъухэр ащ кыщыхахыштых.

Урысые зэнэкьокьум ащытекІуагъэхэм шІухъафтынхэр Дунэе эксперт форумэу «Сделано в России» зыфилорэм къащыратыжыштых, Правительством хэтхэри Іофтхъабзэм хэлэжъэщтых.

Адыгеим къралыгъо гъэпсыкIэ зиIэр ильэси 100 хъугъэ

Зэфэсищмэ ахэлэжъагъ

«Учительскэ гъэзетэм» иномерэу 1928-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 21-м кыдэкIыгъэм профсоюзхэм я Всесоюзнэ зэфэс хэлэжъэгъэ бзыльфыгъэ купмэ ясурэт кыхьэгъагъ. Крупская Надежда Константин ыпхур агузэгъу итыгъ, къуаджэу Бжыхъэкъоежым щыщ адыгэ пшэшьэ ныбжыкIэу, Адыгеим иапэрэ клэлэгъаджэхэм ащыщэу Барцо Налмэс ащ кыготыгъ.

Крупскэм ыдэжъ щылагъэр, Лениным IукIэ зышлюгъуагъэр Хьаткьо Мчыхъоу зэрэщытыр кышлагъ.

Гъэзетэу «Адыгейскэ правдэм» иномерэу 1967-рэ ильэсым мзэаэм и 21-м кыдэкIыгъэм Шэуджэн Аюбэ истаыу «Они были первыми» зыфилоу кыхьагъэм мырэуштэу щетхы: «1920-рэ ильэсым итыгъэгъазэ кышцэгъагъэу 1922-рэ ильэсым ыкIэ нэс къушхъэчIэсхэм язэфэс большевикхэм цэгъогъоу зэуагъэкIагъ, щылэкIагъэм игъэлсын епхыгъэ Iофыгъохэм ахэр афэгъэхьыгъагъэх. Абдзэхэ пэло лъагэ, цые ежъашъо, адыгэ щазмэ шъабэхэр зыштыгъ, жэкIэ кIыхъэ зытет лыжыыр мы зэфэсхэм яделегатыгъ. Къуаджэу ХьатыгъужыкIуае имэкъумэщылэ унагъо кыхьухъэгъэ Хьаткьо Мчыхъу бэ игъашлэ щылэкIагъыгъэр. Опсэуфэ Iашэ голыгъ, ежъми нэмыкIэхэм ашъхъэ кыгъэгъунэным сыдигъуи фэхъазырыгъ. 1922-рэ ильэсым Хьаткьо Мчыхъу Москва зэкIом, В. И. Лениным зылуигъагъэ, адыгэ лъэпкъым ыцIэкIэ ащ «тхъауегъэпсэу» рило шлюгъуагъ. Ау а лъэхъаным Ильич сымэджагъэти, Мчыхъу ащ IукIэнэу хъугъагъэп. Тэ, ныбжыкIэхэм, лыжъ Iушым шъхъэкIэфэшхо фытилагъ, зэлуIэхэм ар къядгъэблагъэщтыгъ».

Лъэустан Юсыф иповестэу «Повесть о Чамокове» зышхъэу тхылъ тедзэпIэу «Советская Россия» зыфилоуэм

1978-рэ ильэсым Москва кышцыдигъэкIыгъэм мырэуштэу ит: «1923-рэ ильэсым ищылэ мазэ иублэгъу цыфхэм яшлэжъ кыхьанэжыгъэ хъугъэ-шлэгъэшхо къуаджэу ХьатыгъужыкIуае кышцы-хъугъ. КIымэфэ лыгъу-лыстыгъ, ос куу тельыгъ. Советхэм яа Х-рэ Всероссийскэ, яа I-рэ Всесоюзнэ зэфэсхэм яделегатыгъэу Хьаткьо Мчыхъу Москва кыкIыжыгъ. Мэкъумэщылэ кызыры-кIор, Совет хабзэм икътэгъу, ильэс 75-рэ зыныбжъ лыжыыр Урысыем щыпсэурэ лъэпкъхэм ялыкIохэм язэхэ-хъэшхо адыгэ лэжъагъэхэм ацIэкIэ хэлэжъагъ.

Пчыхъэ клэхэ охъуфэ Мчыхъу ихьакIэщ цыфхэр изыгъэх. Ар Москва зэрэклогъагъэм икътэбар нэмыкI зи къуаджэм дэлъыжыгъэп. Лениным хыльэу зэрэсымаджэр, ащ IукIэн зэрымилъэкIыгъэр, шлухъафтыныр — клэкор ылэкIэ ритыжыныу зэрэмыхъугъэр лыжыым къафилоуагъ. Ильич IукIэн зэрымилъэкIыгъэр Мчыхъу кызыралом, Лениным анахъэу пэблэгъэ цыфым дагъэгъушIэнэу ялъэ-лугъ. Ишхъэгъусэу Крупская Надежда Константин ыпхум ар IуагъэкIагъ.

— Сэ бэмэ сакIэупчIагъ, сиупчIэ пэпчэ Iушэу, гурылогъошлоу ащ джэуап кыритыжыгъ. Лениным ипсауныгъэ изытет зэрэдэир, бгъэгумэкIы зэрэмыхъу-щтыр, ащ ипсауныгъэ нахъ зызтэуцожь-кIэ сыкызызэрэклогъагъэр зэрэфилоуэжы-

щтыр кысылуагъ, «Ильич ыцIэкIэ адыгэхэм щылэкIагъэм игъэлсынIэ гъэхъэгъэшхо ашIынэу, псауныгъэ пытэ ялэнэу, унагъо пэпчэ насып ильынуу сызэра-фэлаIорэр ори сфяIожь!» — ылуагъ.

Мчыхъу игушылэ лъыгъэкIотагъ:

— Лениным ишхъэгъусэ сэ есIуагъ «сшыпхъу папIэу усэлъытэ» адыгэм кыуиIоным мэхъанэшхо зэриIэр. Ащ ынапэ икътэбзэгъэрэ ищылэныгъэрэ апае ыпсэ ытыным шыр фэхъазыр. О Лениным уришхъэгъус, анахъ IэпыIэгъушлоу илэр оры. Ильич тызэрэфэразэм, цыхъэ зэрэфэтшIырэм яшыхъатэу адыгэхэм ашыпхъоу утлытэнэу фит тыкътэшI». Бзыльфыгъэм мыщ фэдэ джэуап кыситыжыгъ: «Лъэпкъ псаум уришыпхъу-ныр псынIагъоп, пшээдэкIыжъэу схьы-рэм ащ кыхьигъэхъошт. Ау арэуштэу шьушлюгъомэ, адыгэхэм ашыпхъоу сышъульыт». Джарэуштэу Лениным ишхъэгъусэ тшыпхъу хъугъэ.

— Тхъауегъэпсэу, Мчыхъу, Iофышхо зэшлопхыгъ, тыбгъэгъушлуагъ. Цыхъэ кы-зэрэфишIыгъэм пае тшыпхъу тыфэраз. Мчыхъу къафилоуатэрэм лъэшэу ягуа-пэу цыфхэр едэлущтыгъэх ыкIи ащ игушылэхэр агу кынэжыгъэх.

Лениным идунай зэрехъожыгъэм икътэбар къуаджэм кызылхъэIэсым, Мчыхъу шыгъо цыгъынхэр зыщылэагъэх, лыжыхэр куп-купэу Iохэзэ ащ фэтхъа-усыхагъэх. Мчыхъу Москва Iоу, Ильич иаужырэ гъогу зыгъэкIотэжыыхэрэм ахэты, ышыпхъоу Надежда Крупскэм фэтхъаусыхэ шлюгъуагъ. Ау лыжыым ипсауныгъэ изытет IэкIу зэрэзэщыкIуа-гъэм епхыгъэу Москва мыкIонэу кы-рагъэзэгъыгъагъ. 1924-рэ ильэсым Хьат-кьо Мчыхъу ильэс 77-рэ ыныбжыгъ.

Мы кызбар гъэшлэгъоныр гуьэкIыжъ лъапIэу цыф жъугъэхэм кхъанэагъ».

КIэлэгъаджэхэм якурсхэр къэзыухыгъэкIэ пшэашъэр зэфэсым лыкIоу агъэ-клогъагъ цыф жъугъэхэм тхэкIэ-еджакIэ ягъэшлэгъэнымкIэ гъэхъэгъэшхохэр зэриIэхэм фэшI. Надежда Константин ыпхум делегаткэ ныбжыкIэм ыналэ кытыридзэгъагъ.

Барцо — Тутыкьо Налмэс мырэуштэу ыгу къэкIыжы: «Зэпыугъом Н. К. Крупскэр кысэклоуагъ, IаплI кыси-щэкIи сыкызыдикIыгъэм кыкIэупчIагъ. Адыгеим сыкызызэриIэрэр, Бжыхъэкъуае зэрэщэгъаджэхэрэр ащ есIуагъ.

— Адыгэхэр зэрэлэжъэкIохохэр, зэрэлъыланэхэр сэшIэ. ЗипчъагъэкIэ макIэ хъурэ лъэпкъхъэу тхэкIэ-еджакIэ зымышIэщтыгъэхэм шлэныгъэм инэф зызэрэфакъудырэр гушлуагъоу щыт, — кысылуагъ ащ.

Надежда Константин ыпхур игъэкло-тыгъэу къуаджэм щылаIэу дэлъым, ликбезыр зэрэкорэм, бзыльфыгъэу еджапIэм къекIуапIэрэр зыфэдиным, яшхъэгъусэхэр ахэм къазэрафыщпхэм, ибэхэр бэу тIэмэ, ны-тыхэр сIэмэ къаIэупчIагъ. Ни, ти зэрэсиIэхэр зесэ-Iом, ар гушлуагъэ.

Надежда Константин ыпхум зыгорэ ыгу кызызэрэкIыжыгъэр кыхъэщэу кы-луагъ:

— Ильэс зауIэкIэ узэкIэлэбжымэ адыгэ лы хэкIотэгъэ Iуш дэдэ горэм нэлуасэ сыфэхъугъагъ. Щылэныгъэм бэ щызылэгъугъэ, бэ зышлэрэ лыжыыр сыгу рихъыгъагъ.

— Хэтмэ ар ащыщ? — сеупчIыгъ ащ.

— Джыдэдэм сыгу къэкIыжыырэп, ау ыцIэ тхыгъэу сиунэ иль. Лыжъ дахэу, бжышлоу щытыгъ, жэкIэ кIыхъэ зытет хъульфыгъэм адыгэ шъошэ клэракIэ цыгъыгъ, ышхъэ ылытэжыщтыгъ. Хьахъурэтэ Шыхъанчэрыерэ арырэ Со-ветхэм яа Х-рэ Всероссийскэ зэфэс лыкIоу къагъэклогъагъэх. Владимир Ильич лъэшэу IукIэ шлюгъуагъ, ау а лъэхъаным Лениным ыдэжъ зи ибгъахъэ хъунэу щытыгъэп. Ильич илофхэм язы-тет кызыфэсэлуатэм, зи кыпиIухъажы-гъэп, ау адыгэхэм ацIэкIэ «тхъауегъэ-псэушхо» ащ есIожыныу, адыгэхэм ашыпхъоу салытэнымкIэ фит сшынэу кысэлъэIугъ. Джащ тетэуи тызэгъу-луагъ. Джы о усшыпхъу нахъыкI».

Налмэс Адыгеим кызыгъэзэгъым Н.

Официальнэ документ нэпцлхэр зыгъэхъазырхэрэми зыгъэфедэхэрэми уголовнэ пшъэдэклыжъ арагъэхъы

Сыд фэдэрэ организации документ зэфэшъхъафхэр щагъэзеклох. Нэбгырэ зырызхэмкли, къэралыгъомкли мэхъанэшхо зилэ къэбархэр зэрытхэр ахэм ахэтых. Хэбзэгъэуцугъэм зэригъэнэфагъэм тетэу официальнэ документ нэпцлхэр зыгъэхъазырхэрэми зыгъэфедэхэрэми уголовнэ пшъэдэклыжъ арагъэхъы.

Мыщ фэдэ бзэджэшлагъэхэр зэрахъэээ сымэджагъэхэ фэдэу больничнэхэр нахъыбэрэмклэ афызэхъагъэуцух, диплом, аттестат нэпцлхэр арагъэлъэгъуэуэ юфшлалэхэм аштэх. Джарэуцтэу зы хэбзэуцхоньгъэм нэмыкл бзэджэшлагъэ хыльэхэр кыкълэлъыкълэху кыххэклы.

Документ нэпцлхэр зыгъэфедэхэрэм Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 327-рз статья диштэу уголовнэ пшъэдэклыжъ арагъэхъы. 2022-

рз ильэсым иапэрэ клэлъэныкьо Мыекъуапэ дэс нэбгыри 10-мэ мы статья диштэу уголовнэ юф къафызэлъахыгъ.

Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 327-рз статья зигугъу кышлырэ бзэджэшлагъэхэр зезыхъэхэрэм ильэси 4-м нэсэу хъапс атыралъхъан альэклышт. Лэнатлэхэр зылыгъху документ нэпцлхэр зыгъэхъазырхэрэм е ахэм аклэтхъыжхэрэм пшъэдэклыжъу арагъэхъыштыр зыфэдэр Урысые Федерацием

и Уголовнэ кодекс ия 292-рз статья итхагъ.

Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 327-рз статья диштэу уголовнэ пшъэдэклыжъ зэрагъэхъыжхэрэм фэгъэклотэныгъэ къазэрафашлырэ официальнэ документ, удостоверение нэпцлхэр къэзыгъэхъазырхэрэр ары.

Фэгъэклотэныгъэ горэхэр къазытырэ е пшъэрылгъэ гъэнэфагъэхэр атэзыхыжырэ официальнэ документклэ альтытэхэрэр

законом е нэмыкл шэпхъэ правовой актым зэрашъыгъэнэфэгъэ шыклэм диштэу къэралыгъо хабзэм ифедеральнэ кыулыкъухэм, Урысые Федерацием ишъолъырхэм якъэралыгъо хэбзэ кыулыкъухэм, чыплэ зыгъэлорышлэжынымклэ кыулыкъухэм е уполномоченнэ организации хэм зэхагъэуцорэ, къаратырэ е алапэ зыкладзэжырэ документхэр ары. Электрон документхэри ахэм къахуебытэх. Цифрэ технологиехэм ягъэфедэн зыщырагъэушъомбгъурэ джырэ лъэхъаным электрон официальнэ документхэмклэ хэбзэуцхоньгъэхэр зышлыхэрэр Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 324-рз, ия 325-рз статья хэм адисттэу, ащ фэдэ документ нэпцлхэр къэзыгъэхъазырхэрэр Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 327-рз статья диштэу агъэпцынэх.

Къэлэгъэн фэе официальнэ документ нэпцлхэр къэзыгъэхъазырхэрэми, зыщэхэрэми уголовнэ пшъэдэклыжъ зэрарагъэхъыжхэрэр ахэр агъэфедэгъэ-амыгъэфедэгъэм емыллытыгъэу.

Официальнэ документхэр зэрэпсаоу е ащ изы лахъ нэпцлын ыльэклышт. Реквизитым къыщегъэжыгъэу, мыхъурхэмрэ лэпкълэдзэхэмрэ анэсыжъэу документхэр нэпцлэу мэхъу. Гушылэ зырызхэр, реквизиты, сурэтхэр ащ шызэблахъоуи кыххэклы.

Нэмыкл бзэджэшлагъэр члаухъумэным пае документ нэпцыр агъэхъазырэуи мэхъу. Ар нахъ бзэджэшлагъэ хыльэу щыт. Ащ фэдэ хэбзэуцхоньгъэ зышлырэр нахъ лъэшэу агъэпцынэшт. Документ нэпцлхэр зыгъэхъазырхэрэм зэхашыклын фэе хабзэр ауко зэрэмыхъуштыр, зеклоклэ пхэнджым зэгорэм клэух дэй зэрэфэхъуштыр.

Экологием фэгумэклых

Тишьолыр электроэнергием шалэклэзыгъэхэрэ ПАО-у «ТНС энерго Кубань» юфтхъабзэу «Электронная квитанция — это экологично» зыфилорэр пхырещы.

Ащ ухэлэжъэныр кызырэклоу щыт: фэлэ-фашлэр зыщегъэцкларэ офисым укълоньш, электроннэ квитанциер ябгъэшымы, шлухъафтынэу «зыхэхъорэ» карандаш кыуа-тышт.

Ар итеплэклэ кызырэклоу щыт: урытхэн, сурэт рыпшын, пыуупсыклын олпэклы. Каран-

дашыр бгъэфедэгъахэмэ е уезэщыгъэмэ, чыгум хэбгъэтисхъанышъ, чыгъ кыбгъэклын плъэклышт. Сыда плэмэ ащ ыклоцл къэклырэ зэфэшъхъафхэу акацэм, сиреным, шыбжыим, нэмыкълэхэми аклэхэр итэкъагъэх. Чылопсым икызэтэгъэнэнклэ джащ фэдэ шыклэ компанием кыхихыгъ.

Нэбгырэ мин 286-мэ нахъ лэрыфэгъоу альтытагъэ квитанциехэр электроннэ почтэмклэ къафэклонхэр. А шыклэм шъутехъан зыщышъулпэклыштыр: компанием иофициальнэ сайтэу kuban.tns-e.ru, унэе кабинетыр, мобильнэ едзыгъоу «ТНС энерго» зыфилорэр, компанием иофисхэр.

Хэбзэухъумаклохэм къаты

Гуманитар юфтхъабзэм хэлэжыагъэх

Урысые Федерацием и Следственнэ Комитет иследственнэ Гъэлорышлалэу Адыгеим щылэм икыулыкъушлэхэр гуманитар юфтхъабзэу «Братья по крови» зыфилорэм хэлэжыагъэх.

Следствием илофышлэхэм лъы атыгъ. Къызэралыгъэмклэ, ахэм ащышхэр мыщ фэдэ юфтхъабзэхэм лъагъэрэ ахэлэжыагъэх. Чыплэ кын ифэгъэ цыфхэм, ахэм ащышхэр хэушъхъафыкыгъэ дзэ операцием къыщаулагъэхэр, лэпылэгъу афэхъугъэным мэхъанэшхо илэу кыулыкъушлэхэм альытэ ыкли лъыр тапэкли зэратыштыр, яшлуагъэ къызэрагъэклоштыр хагъэунэфыкы.

Лажъэ илэу агъэунэфыгъ

Селоу Сергиевскэм щыпсэурэ ильэс 58-рз зыныбжъ бзыльфыгъэм ыльэныкьоклэ къызэлъахыгъэ уголовнэ юфыр Урысые Федерацием и Следственнэ Комитет иследственнэ Гъэлорышлалэу

Адыгеим щылэм и Джэджэ межрайон отдел зэхифыгъ. Цыфыр ыуклын гухэль илагъэу ар агъэмысэ.

Следствием зэригъэунэфыгъэмклэ, 2022-рз ильэсым, мэкъуогъум Джэджэ районым ипсэуплэу Сергиевскэм дэт фермэ горэм мы бзэджэшлагъэр къышчыхъугъ. Ыпшэкклэ зигугъу къэтшыгъэ бзыльфыгъэм хульфыгытлэ игъусэу аркъ зэдешъохэу шысыгъэх. А уахътэм бзыльфыгъэмрэ ар зыдэпсэурэ хульфыгъэмрэ азыфагу зэмызэгъыныгъэ кытэджагъ. Ащ кыххэклыклэ бзэджэшлагъэ зезыхъагъэу зэгугафэхэрэм хульфыгъэр ыуклынэу ыгу кыххыгъ. Бэрэ емыгупшысэу шъэжыер кышты, хульфыгъэм ыбгъэ хэпыджагъ. Шъобж хыльэ зытешэгъэ хульфыгъэм игъом медицинэ лэпылэгъу зэрэрагъэгъотыгъэм ишлуагъэклэ ар псаоу къэнагъ.

Зэхэфынхэм ялъэхъан бзэджэшлагъэ зэрэзэрихъагъэм бзыльфыгъэр еуцолэжыгъ.

Джырэ уахътэм уголовнэ юфыр прокуратурэм лэклагъэхъагъ, нэужым ащ хыкумыр хэлпэшт ыкли унэшъо гъэнэфагъэ ышлышт.

Мэфэки къэгъэлыгъон

Лъэпкъым ыгуи ышъуи шъуашэм хэгощагъ

Адыгэ шъуашэм и Мафэ гъатхапэм и 20-м, 2014-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу Адыгэ Республикэм Юныгъом и 28-м щыхагъэунэфыкы.

Мы мафэр анахь мэфэки дахэу тилэ хъугъэхэм ащыщ, сыда плэмэ лъэпкъ шъуашэр, щэч хэлъап, зые лъэпкъым ыпсэ, ыгу атешыкыгъ.

Адыгеир къэралыгъо гъэпсыклэ илэу зыпсэурэр илъэси 100 зэрэхъурэм адыгэ лъэпкъ шъуашэм имэфэки дештэ;

а зэкӀэ тэ титарихь, тикультур, ахэр упкӀапкыгъэу тшӀэнхэ фае.

АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ мы мэфэкимыкӀэ къэгъэлыгъон игъэклотыгъэ «Гармония и дух народа в его костюме» ылоу къыщызэлъуихыгъ, ащ лӀф да-шагъ библиотекарь хъупхъэхэу ГъукӀэлӀ Асиет, АйтэчыкӀо Рузан, нэмыкӀэхэми.

ЗэлъашӀэрэ усаклоу, тхэкло цӀэрылоу МэщбэшӀэ Исхъакъ иусэу «Черкеска» ар къызэ-луехы:

... Не зря джигит тобой гордится,

Черкеска белая, как снег, Когда он, легкий, словно птица,

На скачках обгоняет всех.

Ары, адыгэ хъулыфыгъэ ыкӀи бзылыфыгъэ шъуашэхэр ядэхэ-гъэ-кӀэрэклагъэки, ямал зэфэ-шъхъафхэмкӀи, тарихь охътэ-шхоу къакӀугъэмкӀи хышъэм хэхагъэх.

Мэфэки къэгъэлыгъонэу краеведческэ ыкӀи лъэпкъ ли-тературэмкӀэ отдѐлым къыща-гъэхъазырыгъэри пшъхапэ. ЗэхэщакӀохэм мыщ фэдэ лӀф-тхъабзэмкӀэ адыгэ шъуашэр

цӀыфхэм нахь апэблагъэ ашы ыкӀи ар зые адыгэхэм ятарихь, якультурэ афы-ралотыкӀымэ ашӀоигъуагъ.

Ижъ-ижыжыым къыщыублагъэу зэкӀэ КавказымкӀэ анахь шӀыкӀэшӀо-лӀпкӀэ-лъапкӀэхэу, ятеплъэ-шъуашэкӀэ зэ-диштэхэу ыкӀи къахэщхэу, хэткӀи шысэ

хъухэу (модэм изехъаглохэу) адыгэхэр щалъытагъ. ЗекӀо тишӀолъыр къакӀошты-гъэ зыплъыхъаглохэм ыкӀи шӀэныгъэ-лэжхэм а зэкӀэ кӀэзыгъэнчъэу къат-хыжыгъ, адыгэхэм ялэпкъ шъуашэ игъэтхыхъэгъэ-лъэгъупхъагъэ ялофшӀа-гъэхэм ащакӀагъэтхыгъ.

Шъуашэм черкесхэм яшэн-хабзэ къыралотыкӀы: хъулыфыгъэхэм – ялыгъэ, бзылыфыгъэхэм – яшыкӀэшӀо-гъэ-лъэгъуп-хъагъэ. Адыгэ цыем ыкӀи бзылыфыгъэ саем зэкӀэ цӀыфым ипкышӀо-лышӀуагъэ клагъэтхы, ищыгъэхэу, шъхъэлъытэжъ-хэу, лушхэу зэрэщытхэм шъуашэр фэ-шӀушӀэ. Адыгэ шъуашэр адыгэ бзылыфы-гъэм ылапэмэ агъэчыштыгъ. Дышъэ-идагъэр зэфэдэкӀэ бзылыфыгъэ шъуашэм щагъэфедэщтыгъ, ащ нэмыкӀэу чысэхэр, уанэр, лалъмэкъжыехэр дышъэ ыкӀи тыжыын луданэкӀэ агъэкӀэракӀэщтыгъэх.

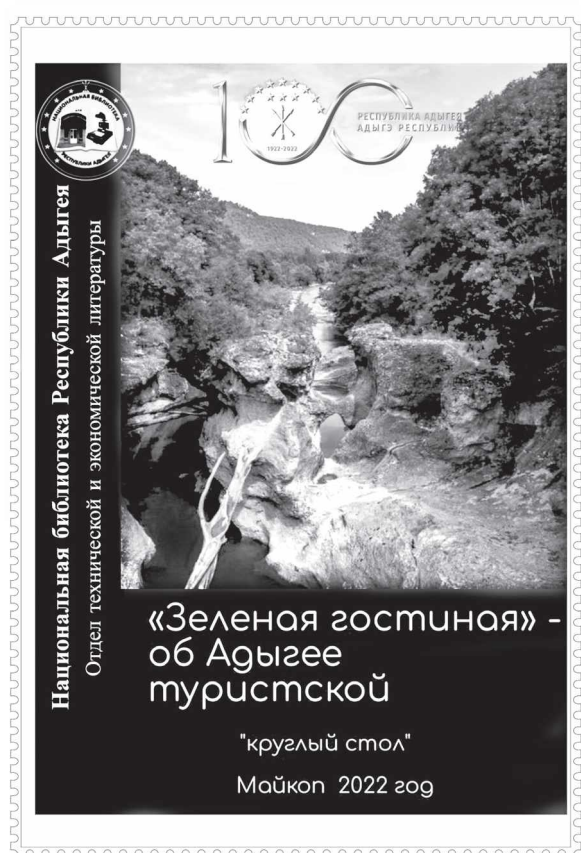
Адыгэхэм яжыи якӀи зыфэмӀапӀэласэ-хэ щылагъэп. Хъулыфыгъэ цые-ри лэ нэсыгъэу умышӀэнэу ды-гъагъэ, ыгупӀкӀэ цыем хъазы-рылъэ джыбэжыехэр, пщынэкӀум фэдэу, тедэгъагъэх, цыем шӀо бгырыпхыр тыжыын чылушхо-хэмкӀэ гъэдэхагъэу телъыгъ, адыгэ хъурышӀо палом а зэкӀэ зэригъэкӀужыты, зыщыгъым ынапи, игъэпсыкӀи хъупкӀэ афишӀыштыгъ.

Къэгъэлыгъоным шъуашэм фэгъэхыгъэ тхылъ дэгъубэ хэтэлагъо: Азэмэтэ МинкӀутас итхылышхоу «Адыгский народ-ный орнамент», «Золотое шитье адыгов» зыфилоу автор куп — Н. Теуцожым, М. Хъа-бэхум, С. Унэрэкъом, А. Къо-цым, Р. Хъанэхум — зэдызэ-хагъэуцагъэр, «Мир искусства и культуры адыгов» (автор-зэхэ-гъэуцагъэр М. Гъу. Къуекъу), нэмыкӀэхэри.

Экспозициер тхылъеджаплэм къэкӀорэ пстэумэ – шӀэныгъэ-лэжхэм, тхакӀохэм, сурэтшӀ-хэм, кӀэлэегъаджэхэм, студент-хэм ашӀогъэшӀэгъонынэу, ана-хэу адыгэ лъэпкъ культуэрэр куоу зышӀэмэ зышӀоигъохэм къашъхъэпэнэу тэгугъэ.

Іэнэ хъураер

Экологие зекӀоным зырагъэушъомбгъушт

ЦӀыфхэм япсауныгъэ Адыгеим ичӀыопс икӀэбзэгъэ-дэгъугъэ бӀкӀэ епхыгъ. Ар къагурылозэ, экологие зекӀоным нахь зэтыра-гъэпсыхъаным дӀалажъэх.

АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ Юныгъом и 27-м Іэнэ хъурае «Зеленая гостиная» — об Адыгее туристской» ылоу Дунэе туризмэм и Мафэ илӀгъокӀэу щызэхэщэгъагъ. Адыгеим къэ-ралыгъо гъэпсыкӀэр зигъотыгъэр илъэси 100 зыщыхъурэ мэфэ-кӀышхомкӀи ащ мэхъэнэ ин и. Республикэм иэкономикэ илӀэныкӀо шъхъалэхэм ащыщ зекӀоным зэрифэшъуашэу лӀф дӀэшӀэгъэн зэрэфаер къагурылоу, къушъхъэ шӀолъыр Іахьыр ЮНЕСКО-м Дунэе чӀыопс кӀэным хигъэхъагъ.

Іофтхъабзэр Адыгэ Респуб-ликэм экологие зекӀоным шӀэ-пхъэшӀу щышӀыгъэн зэрэфаем телъытэгъагъ. Іэнэ хъураем кӀэщакӀо фэхъугъэр анахъэу Лъэпкъ тхылъеджаплэм эконо-микэ ыкӀи техникэ литературэм-кӀэ иотдѐл, ащ экологие къэба-рымкӀэ и Гупчэ илофшӀэн къы-дыхэлъытагъэу зэхэшагъ. Мыщ

хэлажъэхэрэр мы ІофыгъомкӀэ шлагъэу ялэм фагъэнӀосагъэх, краеведениерэ зекӀонымрӀкӀэ литературэ баеу ялэм щагъэгъозагъэх. Анахъэу зекӀонымкӀэ къэбзэныгъэ шапхэр апӀэрэу зэрэщы-тым, тичӀыопс дахэ икызетегъэнэн тэ тӀэ зӀрилъым, нэмыкӀ лӀэныкӀохэу зэшӀохыгъэн фаехэм атӀегушӀагъэх.

Экологие зекӀонымкӀэ анахь мэхъанэ зӀлэр фэсакъхэу, аухъумэу ыкӀи хахъо фашӀэу чӀыопсым дӀэлэжъэнхэр ыкӀи Адыгеим иижъырэ культуэрэ зыфагъэ-нӀосӀэныр ары. Уасэ фэмышӀэу, кӀын дӀамылъэгъоу, ежъ-ежырӀэу зы лӀф зэрэщымылэр щыклагъэтхыгъ.

Зэрэхабзэу, Іэнэ хъураер шӀуфэс псӀэлэ фабӀкӀэ къызӀэуахыгъ, зигъо Іофтхъабзэм имурад дӀэгъоу зэшӀохыгъэ хъунэу тыралуагъ.

Іэнэ хъураем ихъэклагъэх, хэлажъа-гъэх зекӀонымкӀэ, ащ епхыгъэ лӀэныкӀуа-бэмкӀэ лӀф зышӀлэрэ специалистхэр: «ЧӀыопс паркэу «ТхъакӀышху» зыфи-лорэм ипашӀэу И. ШӀуджэныр; Лъэпкъ банкым АР-мкӀэ отделением илӀэшъэ-тетэу С. Самойленкэр, культурэмкӀэ «Шварц и Ун» ипашӀэу Н. Суховаяр, МыекӀопэ къэралыгъо технологическэ университетым гъомылӀпхъэ технологи-екӀэ ыкӀи шхэныр зэрэзэхэпшӀэн фаем-кӀэ икафедрэ ипашӀэу, техникэ шӀэныгъэ-

хэмкӀэ докторэу З. ХъаткӀор, нэмыкӀ-хэри.

Іэнэ хъураер темэ шъхъалэр зэрифэ-шъуашэу къызгурагъӀоным ыкӀи Іофыбэу лӀэныкӀуабӀкӀэ къапышӀылым зӀрадэ-лэжъшӀтхэ шӀыкӀэ-хабзэхэр къызщыра-лотыкыгъэх, зыщагъэунэфыгъэх. Туризмэм-кӀэ ыкӀи ресторан (хъакӀэщ) сервисымкӀэ республикэм мэхъанэшхо зӀрӀлэр зэ-хашӀэу, мы лӀэныкӀохэмкӀэ законода-тельствэм зэхъокыныгъэхэу фэхъугъэхэм, щӀафакӀохэм зекӀо шапхъэхэмкӀэ яфиты-ныгъэхэр къызӀэраухъумӀэщтхэм, «индекс туриста» зыфилорэм кыкӀырӀэр, уасэхэм — зекӀохэм ящыкӀэгъэ пкыгъохэм ауа-сэхэм язытет зӀрахъхӀорэм, нэмыкӀ Іофыбэу Іэнэ хъураем хэлажъэхэрэр зыгъэгумӀэкӀхэрэм щатӀегушӀагъэх.

Іэнэ хъураем хэлажъэхэрэм шъхъадж зыфэгъэзагъэм елъытыгъэу къилотыкын гъэшӀлӀгъонхэр къашӀыгъэх. Анахъэу кла-гъэтхыгъэр къытӀэшӀӀкыгъэ чӀыопсым темыгуаоу тыфэсакъын, «зышӀамышӀо-ирэм зӀрӀэщыкӀабзэр» хэти пытэу ыгу-риубытэн ыкӀи ыгъэцӀкӀэн зэрэфаер ары.

Зигъо Іофыгъор тхылъ къэгъэлыгъо-нэу «Сичыгу идэхэагъ» ыкӀи электроннэ лӀэтэгъэуцоу «Экологие къэбар Гупчэм илофшӀэн опыткӀэ «ХъакӀэщ шхъуантӀ» («Зеленая гостиная») зыфилӀхэрэм къа-гъэбаигъ.

МэфэкIым ипэгъокIэу

Адыгэхэм ячIыгу

Адыгэ Республикэм имэфэкIышхо ихэгъунэфыкIын епхыгъэ Iофтхьабзэхэм IофшIэплэ пстэури ахэлажъэх. Ахэм яапэрэ сатырэ хэт Лъапкъ тхылъеджаплэр.

Адыгэ лъапкъым итарихъ блэкIыгъи, инепэрэ мафи, икъэ-кIощти кIэзыгъэнчъэу, тхылъыр яIэубытыплэу кышчыралотыкIы, отдел пэлчъ зыфэгъэзагъэм елбытыгъэу IофшIэн егъэунафы IофшIагъэкIэ.

Тхылъеджаплэм музыкэ-нотэ литературэмкIэ иотдел мэфэкI къэгъэлъэгъонэу АР-р зызэхашагъэм фэгъэхьыгъэм игуапэу цIыфхэр регъэблагъэх. Ащ зэрэджагъэхэр «Земля адыгов».

Илъэс къэс, чъэпыогъум и 5-м, республикэр щылэ зэрэхъугъэр хагъэунэфыкIы. Адыгэ Республикэм и ЗаконкIэ мы мафэр мэзаем и 14-м, 1995-рэ илъэсым мэфэкIэу агъэнэфэгъагъ.

Адыгеим къэралыгъо гъэпсыкIэ зэригъотыгъэм зэфэдэу адыгэ лъапкъыр ыгъэгъушIуагъ, хэти фэлъэкIырэмкIэ гъэзагъэу Iофышхо ылэжыгъ, республикэм

ыцIэ шIукIэ зэрэаIощтым ялахъ хальхьагъ.

Къэгъэлъэгъоним чIыгу гупсэм ехыIлэгъэ оредхэр, анахъ музыкальнэ произведение дэгъухъу, лъэшхъу тикомпозиторхъу У. Тхьабысымым, Къ. Тыкъом, Ч. Анзэрэкъом, Р. Сихъум ахыгъэхэр хагъэхьагъэх. Къэралыгъо гъэпсыкIэмкIэ анахъ мэхъанэ зилэ тамыгъэхэр мыщ кышчыгъэхъыгъэх. Гимныр — Адыгеим имэфэкI оред — экспозиционер анахъ къэзыгъэкIэрэклагъэхэм ащыщ. Ащ игушIэлэхэр зыусыгъэр тхэкIошхоу МэщбэшIэ Исхьакъ, оредышъом езыгъэкIугъэр Тхьабысымэ Умар.

Къэгъэлъэгъонэу «Земля адыгов» зыфилорэр акъыл хэлхъу щыт, ар тхьамэфитIум зэлухыгъэщт. ШIоигъоныгъэ зилэхэр зэкIэ рагъэблагъэх.

(Тикорр.).

ЗэхэтыкIэ-зэфыщытыкIэхэр

«Сэгъай, сэгъэшIу, сиIэшIурэкIэжъ»

Загъорэ гъунджэм уиплъэмэ, иплъэгъорэ нэгур оуиemi къэмышIэжъэу, зэхэуагъэу, зетегъуагъэу, нэр кIосагъэу, пэр шъэджа-шъэу кыыхэкIы. Ары, зыфэдэ мыхъурэ щылэп. Ащ фэдэ та-кыкхъэр тыгу зыщымышIухэм япхыгъэх. Арыштын гъунджэм бэрэ уиплъэмэ мышIоу адыгэхэм зыкIалорэр. Ау гъунджэм уиплъэ — уимыплъэмэ, уцIыфышъуныр зэкIэми анахъ уасэ зил. Арымэ, зыпшIобэлажыжъ фэдэу, ашIыр-рэ пэшIыжъэу зыхэлотыкIы, убгъэ утэожыкIэ пкIэ илэп.

Зымафэ синэлосэ бзылфыгъэ «гъэсагъэм» сылуIагъ. Къыс-фэчэф дэдэу, шэны зэрэфэхъу-гъэу, къысIуфэфагъ, Iэ къысщи-фагъ, «Ощ фэдэу Iушырэ гъэл-кIагъэрэ щылэп», — ыIуагъ. Сэри сышхыпци, ишэн сыщыгуазэти, «уишъыпкъа?» сыуагъэ, тIэкIу къэтхыуагъэмэ, къызхигъэщы-гъэп.

Пытэу зыблпкъ хэгъэнэгъэ-гъэ илофшIэгъур зыдэкIуагъэмкIэ IупшIэ ышIызэ, «Ео-ой, мы тхьа-мыкIэу IукIыжыгъэри цIыфхэм ахалыгъэ, — ыIуагъ, етIанэ жыи кышчы, къыпигъэхъожыгъ: пцIыр кыIотэкъу, зыфагъат-хэрэм фэд».

Шуи бзаджи сыжэ зэтесхъу къыдэгъэкIыгъэп. ТыздакIорэр зы лъэныкIоу кычIэкIыгъэти, бэлэ-бацэм, зэресагъэу, сыб-лпкъ кыуытыгъ, «ау ащ фэдэу сесагъэп» сыуи сIэ кыIэпыс-хыжыгъ. Ежыыр Iон-къэлэжы-ным есэжыгъэу фэлэз, уеупчIын е уелъэлун ищыкIагъэп, ымышIи

зыхэни щылэп, нычэпэ бзыоу быбырэми, лъэбанэшъ, ыкIэ къеубыты. Ащ фэдэхэри щылэх ыкIи хъоих.

Нахъыбэм зэрэшIэрэмкIэ, бзылфыгъэу IукIыжыгъэмрэ ежыррэ Iоф зэдэшIэ илъэс 25-рэ хъужыгъэу. Ащ фэдиз уахъ-тэм узэрэшIэнбэ?! ЧыжьэкIэ уяпIымэ, уяхъопсэнэу аблпкъ зэкIэгъэхъыжыгъэу, мыгумэ-кIыхэхъу, Iушъашъэхъэзэ макIох, къашIэ о аIорэри! Ау сIон пIомэ, макIа пIон, пложын, кыкIэплэ-тыкIыжын — пхъаджын плъэ-кIыштыр? Ащ фэдэхэр ягъэпсы-кIэ-шIыкIэки, яхъаплъэ-къауаплъэ-кли, лъапэм кышчырагъажъэмэ, узэпапIыхъэу, цы пхэлъмэ лъыхъухъу, гъуашъэхэрэп. Сыдми, зэресагъэм тетэу, мо бзылфы-гъэ «гъэсагъэм» къэгъушIэ, зэрэсымаджэм пае IукIыжыгъэм ыгу фэгъушъо зешIы, «пскэ къодыеп ащ илэр, ыжъагъэ «хыхыхыхы» пылуIкIэу къэджэ, зэлэзэн фитмэ Iофа...»

— Сыда зыкIыфимытыр? — Тхьэм нахъ сымышIэу сеупчIы.

— Сомэ уимыIэу сыдэушIэу узэлэзэщта, ыджыбэ гъуанэ, кыхьхэрэр етэкъу...

— Адэ дэгъоу, гупсэфэу щылэу, мыхъэтэшхоми, Iыи Iэ-сэжъ гори илэу Iощтыгъэбэ?

Мэщхы сигъусэ шэнышIор:

— Ары Iай, къэошIэжыи о зэкIэ. Ау ар бэрэ хэсыгъэп, хэсына, унэм щыуан щыпамы-лъэу? Ежъ мы дахъу плъэгъурэр зыфаер хэти кыпишъуштыр ары, а Iыи тхьамыкIэм кIэклахыи, иамашинэ ригъащи зэдидзагъ,

ежыым джы норкэ шубэ кIагорэ цазмитIурэ рищэфыгъ. ЛIыр къэушчыжы, «сиахъщэ машинэм кIэкIыгъэр къысэтыжъ» ыIуи кызыфежъэм, мырэу плъэгъу-рэм инэлосэжъ полицейскэр ыIулуши, фытыригъауи, «цыф» кымыIоажыныу ышIыгъ.

— Ащ нахъ хэмылъэуи?

— Ар ошIа, Бэла, хъапсым дэсыгъ, арыти, щынагъэ.

— Мы уиIофшIэгъу пшъэшъ-жыи иI сылошIы, — сеупчIы.

— Ар ины хъуи, дэIуагъ, Грузием щыл, сабийи кыпыфагъ, инасыпмэ, зыригъэзэгъэн. А цыкIум кыныбэ ыльэгъугъ: ны фэдэу мы сиIофшIэгъур зэ пцэрыхъагъэп, ар еджаплэм чIэ-сыгъ урокхэр гуIээ ышIыжыхэмэ, лъакIэу, пхъанкIэу, пцэрыхъэу зыщэтым. Кыльфыгъэр имыль-фым фэдагъ, Iуми Тхьэр къа-фэупсагъ, грузин кIалэу апэ къыдэгъушIагъэм дэIуагъ. Ау ежъ пхъум янэ цыгъушIэрэп, къэмыкIоми, кыидеIэ.

КIо, мы сэ сиподруги дэеп ыкIи сиджагъоп (тырелъэшъ-жыи), ау акъыл илэп, пхъур зыдэкIом гушIуи, хэт ащ ахыщэ чIыфэ кызылмыхыгъэр, сэри сомэ мин 20 ести, ерагъэу кы-лэпыстхыжыгъ, ау зэримы-тыжыгъэр бэдэд, ыуж итхэзэ езэщхи, пызыжыгъэх. Джы мы сиподругэ Iыи дэхэкIае горэ кыфыкIэжыгъ, ишъхъэгъусэ лагъэ, мыдрэр Iогушхоба, зыгорэ дэд шIошIы, ыщэмэ кышIэн, ифэныкIуагъэмэ ерэщ!

ЖыкIэзэщэгъу ымышIэу бэ джащ фэдэу сызIукIэгъэ бзыл-

фыгъэ «гъэсагъэм» кыIутэкъу-гъэр. ТыздакIощтыгъэм тынэ-сыгъ. Сэри ибэлэ-бэцэгъэ кIэз-гъэтхъэу «оры мафэ къэс готыр, ыкIыб щымыIоу, ежыым Iоба» зэсэлэм, къэушхъонтIыгъ. «Сэ ащ сыгу фэмыгъоу, сыфэмы-сакъыштыгъэмэ, кышчышIэрэр плъэгъуныгъи. О, Бэла, щэкIэ угъэлпскыгъ, дунаим хэлшыкIы-шхо щылэп» ыIозэ, ылэ скIыб кышчыфагъ.

— Хэти зэресагъэм тетэу псэушIт, ау о сыгу къэбгъэкIы-жыгъэр «Сэгъай, сэгъэшIу, сиIэшIурэкIэжъ» зыфилорэ гу-щылэжыыр ары. ПыпIухъани къанэрэп, уготыни къанэрэп, — сыуагъэ.

ГушIэлэжыыр кыгурымыIуа-гъэу, зэхимыхыгъэм фэдагъ.

ЕжыркIэ, «гъэсагъэмкIэ», анахъ мэхъанэ зилэр, кызэрэсIошIы-рэмкIэ, ыгу хэтми зыгорэм тыригъэпщэхэныр, зы Iон-къэлэ-жын къэбар мыуыхъы мышъо-мылым хэтыныр ары.

Унэм сызэхъажыым, сшъо къэмышIэжыныу пызыгъагъ, къэлэ-Iоажыым нахъ сфэмылъэ-гъуи, сызыгъэпшIы, сызыунэкIи щылэп, ау сэ силажъ, сыд Iофэу силагъэр Iогу-шIэгъу зыкъэсы-мыгъэшI мыхъунэу!? Щылэныгъэм къончэ-санчэу хэлпыр макIа?! Ар зыутхындзыжырэми мафэ къэс зышIоIэсагъ. «Есэрэр ...» сыд алора? Ау, гухэкIми, непэ убэн-Iон-къэлэжыныр шхъоу щылэныгъэм хэлъ, ар дэи нахъ, дэгъоп.

ДЗЭУКЪОЖЪ Нуриет.

Искусствэр — тибайныгь

Къэлэшхом кыщальэгъугъэр ащыгъупшэщтэп

Адыгэ Республикэм искусствэхэмкӀэ икӀэлэцӀыкӀу еджапӀэхэм защызыгъасэхэрэр Санкт-Петербург ылагъэх.

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО
ЦЫКӀУМРЭ ГУРЫТЫМРЭ
**УРЫСЫЕМ
ИЛЬЭПКӀ
ПРОЕКТХЭР**

Дунэе, хэгъэгъу, шьолъыр фестивал-зэнэкьокъухэм, олимпиадэхэм теклоньгъэр къащыдэ-зыхыгъэ кӀэлэеджакӀохэр юф-тхьабзэу «Моя Россия — Град Петров» зыфиорэм хэлэжъагъэх.

— **Урысыем культурэмкӀэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм культурэмкӀэ и Министерствэ лъэпкӀ проектэу «Культурэр», шьолъыр юфыгъоу «Творческэ цыфхэр» щыӀэныгъэм щыпхырашхы. КӀэлэцӀыкӀухэр хэгъэгъум итарихь, икультурэ нахьышӀоу ащыгъэгъозэгъэнхэм тыпылъ. Хэгъэгъум**

имузей анахь дэгъухэм якъэгъэлъэгъонхэм, архитектурнэ гъэпсыкӀэу ялэхэмкӀэ культурэм исаугъэт гъэшӀэгъонхэм кӀэлэеджакӀохэр япльыгъэх, — кытиуагъ зэхэцкӀо купым хэтэу, Адыгэ Республикэм культурэмкӀэ и Министерствэ иотдел ипашэу, Адыгеим культурэмкӀэ изаслуженнэ юфышӀэу Шэуджэн Бэлэ.

Зэнэкьокъу шӀыкӀэм тетэу Адыгеим икӀэлэеджакӀо анахь дэгъухэм ащышхэр кыяхыгъэх, 36-рэ мэхъух. Къалэу Мыекьуапэ, Адыгэкъалэ, Кошхъэблэ, Мыекьопэ, Теуцожь, Тэхьутэмы-

кьое районхэм ахэр ащеджэх.

Къэралыгъо музей-заповедникэу «Петергоф» идэхагъэ зэрагъэлъэгъугъ. Художественнэ ыкӀи культурнэ-тарихь музей цӀэрыӀоу дунаим щашӀэрэ Къэралыгъо Эрмитажым Адыгеим икӀэлэеджакӀохэр зэрэщылагъэхэр ащыгъупшэжъыщтэп.

Я XVIII-рэ лӀэшӀэгъум агъэпсыгъэ тарихь саугъэтхэр, псыхъоу Нева инэпкӀ дахэхэр, Финскэ хьтӀуалэр, фэшхъафхэри кӀэлэеджакӀохэм арагъэлъэгъугъэх.

«Гъэмэфэ чыгъатэр», «Гъэмэфэ паркыр», нэмыкӀхэри тари-

хьым, культурэм илотакӀох. Адыгеим икӀэлэеджакӀохэм мэфышым кыкӀоцӀ Санкт-Петербург кыщальэгъугъэр, къэбарэу кыщы-зэхыхыгъэр ашӀогъэшӀэгъонхы.

Къэралыгъо гъэпсыкӀэ иӀэу Адыгеир зыпсэурэр илъэси 100 зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ мэфэкӀ зэхыхъэхэм Санкт-Петербург щыӀэгъэ тикӀэлэеджакӀохэр ахэлэжъэштхы. Дунаим щызэлашӀэрэ къэлэшхом кыщальэгъугъэр республикэм изэхыхъэхэм къащалотэщт.

Сурэтым итхэр: **Санкт-Петербург ылагъэхэр.**

Зэхышыагъэр ыкӀи кыдзыгъэкӀырэр:
АР-м лъэпкӀ юфхэмкӀэ, ӀэкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкӀэгъухэм адырӀэ зэпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. Мыекьуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер зылэщыӀэр:
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кӀалихырэр А4-кӀэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкӀэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкӀунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимышхэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкӀегъэкӀожьых.
E-mail: adygoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутын юфхэмкӀэ, телерадиокъэтын-хэмкӀэ ыкӀи зэлы-ӀэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чӀыпӀэ гъэлары-шӀапӀэ, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкӀэмкӀи пчъагъэр
4783
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1728

Хэутыным узщы-кӀэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор шхъалэр
Дэрбэ Т.И.

Редактор
шхъалэм игуадзэр
МэщӀэкьо С. А.

ПшъэдэкӀыжъ
зыхъырэ секретарыр
ЖакӀэмыкьо
А. З.

Баскетбол

Зэнэкьокъум зыфегъэхъазыры

Хэгъэгъум баскетболымкӀэ и Кубок кыдэхыгъэным фэгъэхыгъэ нэшӀорыгъэш ешӀэгъухэр къалэу Ессентуки щыкӀуагъэх.

Урысыем изэнэкьокъу апшӀэрэ лигэм иятӀонэрэ куп хэт командэхэр зедешагъэх. Мыекьопэ «Динамо-МГТУ-м» зэлукӀэгъуи 3 илагъ.

Зэтэгъапшэх

«Динамо-МГТУ» — РГЭУ Ростов-на-Дону — 65:84 (15:16, 15:24, 20:25, 15:19).

«Динамо» Ставрополь — «Динамо-МГТУ» — 79:62 (13:14, 20:24, 22:6, 24:18).

«Динамо-МГТУ» — «Самара» — 74:69 (22:14, 17:13, 19:20, 16:22).

— ТиешӀэкӀо нахь ныбжыкӀаӀохэр зэлукӀэгъухэм ахэлэжъагъэх, яухъазырыныгъэ тыуплъэкӀугъэ. Урысыем изэнэкьокъу зыфедгъэхъазырышх, — кытиуагъ Мыекьопэ «Динамо-МГТУ-м» итренер шхъалэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым.

Хэгъэгъум и Кубок фэгъэхыгъэ ешӀэгъухэм «Динамо-МГТУ-р» къахэзыгъ, Урысыем иапшӀэрэ куп щыкӀошт зэнэкьокъум хэлэжъэшт.

Чъэпыогъум и 24 — 25-м хэгъэгъум баскетболымкӀэ изэнэкьокъу рагъэжъэшт — «Динамо-МГТУ-м» иапэрэ зэлукӀэгъухэр къалэу Чебоксары щыкӀоштхы.

Футбол

Я 11-рэ ешӀэгъухэр

Урысыем футболымкӀэ изэнэкьокъу хэлэжъэрэ командэхэу я 2-рэ купым хэтхэм я 11-рэ ешӀэгъухэм зафагъэхъазыры.

ЗэлукӀэгъухэр

30.09.

«Ессентуки» —

«Форте»

1.10.

«Зэкьошныгъ»

— «Мэщыкьу»

«Динамо»

«Биолог»

СКА — «Ротор»

«Легион»

«Алания-2».

2.10.

«Чайка»

«Спартак».

«Зэкьошныгъэм»

зичэзыу

ешӀэгъум дэгъоу зыфегъэхъазыры. Пятигорскэ икомандэу «Мэщыкьом» Адыгэ Республикэм истадион щылукӀэшт.

